

MUSTVEE LINNA ÜLDPLANEERINGU KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE PROGRAMM

Mustvee linna üldplaneering on algatatud Linnavolikogu 5. oktoobri 2007.a. otsusega nr 36. Sama otsusega (p. 3) on algatatud üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH). Üldplaneeringu alaks on Mustvee linna haldusterritoorium pindalaga 5.46 km². Planeeritav ala paikneb Jõgeva maakonna idaosas piirnedes Kasepää ja Torma vallaga ning Ida-Viru maakonna Lohusuu vallaga. Linna idapiiriks on Peipsi järv. Üldplaneeringu tulemusel korrastatakse maa- ja veealade üldised kasutamise- ja ehitustingimused ning tagatakse selle abil miljööväärtslike hoonestusalade, maastikuelementide, looduskoosluste ning roheline võrgustiku säilimine ja kaitse. Keskkonnamõju hindamise eesmärgiks on hinnata võimalikke mõjusid keskkonnale, mis võivad kaasneda koostatava üldplaneeringu rakendamisega.

KSH programm on koostatud eeldusel, et antud keskkonnamõju strateegiliseks hindamiseks vajalik alginformatsioon saadakse üldplaneeringu koostamise käigus kogutavast materjalist ning täiendavalt Jõgeva Maavalitsusest, Jõgevamaa Keskkonnateenistusest, Jõgevamaa Ettevõtluse ja Arenduskeskusest jt asutustest.

1. Üldosa

1.1 Töötäitjad

Keskkonnamõju hindamist koordineerib ja viib läbi Arvo Järvet. Kohalike omavalitsuste üldplaneeringutega seoses on A. Järvet varem viinud juhteksperdina läbi Valga linna, Väike-Maarja valla, Karula valla, Taheva valla ning Kasepää valla üldplaneeringu keskkonnamõju hindamist. KSH läbiviimisel osalevad eksperdid on veeinsener Andres Piir, planeerija Külli Kell ning bioloog *Msc biol.* Nikolai Laanetu (KMH litsents 0095). Andres Piir ja Külli Kell on läbinud KSH ekspertide koolituse 2007. aastal. Juhteksperdi postiaadress: TÜ geograafia osakond, Vanemuise 46, 51014 TARTU, e-posti aadress: ajarvet@ut.ee. Vajaduse korral kaasatakse täiendavalt vajaliku eriala spetsialiste.

1.2 Õigusaktid

Keskkonnamõju hindamine viiakse läbi vastavalt 22.02.2005. a vastu võetud “Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele” ning Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivis 2001/42/EÜ, 27. juuni 2001 “Teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta” sätestatud seisukohtadele. Tulenevalt üldplaneeringu lähteülesandes seatud ülesannetest lähtutakse keskkonnamõju hindamisel Eesti keskkonnaõigust seadvatest konkreetsetest aktidest.

1.3 Metoodika

Kasutatakse Eestis üldkasutatavat KSH hindamise protseduuri, milles on võimalik konkreetselt välja eraldada järgmised tegevused:

- ülesande püstitamine,

- varem kogutud materjali analüüs,
- planeeringu materjalide analüüs,
- alternatiivide võrdlus ja analüüs,
- kameraalne töö,
- kohtulevaatus,
- eksperthinnang jm.

1.4 Kasutatavad infoallikad

Täiendavalt otseselt üldplaneeringu käigus kogutavale materjalile hinnatakse planeeringu seisukohti Eesti Vabariigi valitsuste poolt vastu võetud riigi arengustrateegiate (näiteks "Säästev Eesti 21") valguses ning välja töötatud säästva arengu näitajate taustal. Hindamisel kasutatakse olemasolevaid planeerivate ja rakenduslike uurimistöde materjale nagu näiteks Eesti regionaalarengu strateegia, Jõgeva maakonna planeeringu teemaplaneering "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused", Jõgeva maakonnaplaneering 1998, Peipsi alamvesikonna veemajanduskava, Via Haseatica arengustrateegia, Peipsi looderanniku miljööväärtslikud alad, Kasepää valla üldplaneering, Mustvee linna arengukava 2007–2013, Mustvee linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava 2005–2017 jm materjale.

1.5 KSH osapooled

Korraldaja: Mustvee linnavalitsus (kontaktisik Paul Palm, Mustvee linnavalitsuse arendus- ja haridusnõunik, tel. 772 61 61).

Üldplaneeringu koostaja: Projekteerimisbüroo Maa ja Vesi (Mustamäe tee 33, 10616 TALLINN, tel. 652 8408, projekterijad Koit Alekand ja Priit Alekand).

Järelevalvaja: Jõgevamaa Keskkonnateenistus (Aia 2, 48306 JÕGEVA).

Juhtekspert: Arvo Järvet (postiaadress TÜ geograafia osakond, Vanemuise 46, 51014 TARTU, e-post: ajarvet@ut.ee).

Huvitatud isikud ja organisatsioonid: Osalevad KSH protsessis avaliku menetluse teel. Üldplaneering tuleb kooskõlastada Mustvee linna naaberomavalitsustega. KSH programmi eelnõu saadeti tutvumiseks Sotsiaalministeeriumile, Muinsuskaitseametile, Maanteeametile, Jõgeva Maavalitsusele, Jõgevamaa Keskkonnateenistusele ja Eesti keskkonnaühenduste kojale. Mustvee linna üldplaneeringuga kavandatud tegevused ei põhjusta piiriülest olulist keskkonnamõju.

2. Kavandatava tegevuse eesmärk

Mustvee linna üldplaneeringu eesmärgiks on linna territooriumi arengu põhisuundade ja tingimuste määramine. Üldplaneering peab tagama võimalikult paljude ühiskonnaliikmete vajadusi ja huvisid arvestavad tingimused säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu kujundamiseks. Üldplaneeringu KSH eesmärk on planeeringu elluviimisest tulenevate otsuste keskkonnamuutuste analüüsimine, võimalike kahjulike mõjude prognoosimine ning vajalike leevendavate meetmete välja pakkumine. Selle tulemusena on võimalik teavitada linnavalitsust ja avalikkust keskkonnaprobleemidest, millede arvestamata jätmisest võivad tuleneda kahjulikud või ebasoovitavad tagajärjed nii loodusele kui ka elukeskkonnale tervikuna. Hindamine peaks aitama selgitada, kuidas jõuda keskkonnakaitseliselt parima planeeringulahenduseni.

3. Hindamise ulatus ja hindamisel tehtavad tööd

Hinnatakse kavandatava tegevuse mõju looduskeskkonnale, inimeste tervisele ja heaolule, kultuuripärandile ja varale. KSH ruumiline ulatus hõlmab nii mõjude hindamist konkreetsetel planeeritaval alal, kui ka seda ümbritseval alal. Seeläbi on planeeringu KSH-ga seotud naaberomavalitsused. Erinevate mõjude ruumilist ulatust hinnatakse erinevalt, sõltuvalt sellest, kus konkreetset mõju saab lugeda oluliseks. Strateegilise keskkonnamõju hindamise raames tehakse järgmised tööd:

- analüüsitakse üldplaneeringu keskkonnaosas toodud taustinformatsiooni ning järelduste piisavust silmas pidades keskkonnaseisundi tõenäolist muutust planeeritud meetmete osalise või täieliku rakendamise tingimustes;
- analüüsitakse üldplaneeringu eesmärke ning nende vastavust keskkonnaalastele eesmärkidele, vajadusel tehakse ettepanekud eesmärkide täpsemaks formuleerimiseks, sh seosed muude Mustvee linna hõlmavate kavade ja programmidega;
- määratletakse pikaajalised arengu- ja keskkonnaeesmärgid;
- hinnatakse meetmete võimalikku positiivset ja negatiivset olulist keskkonnamõju. Vajadusel esitatakse ettepanekud üldplaneeringu rakendamise kaasnega olulise kahjuliku keskkonnamõju vältimiseks, vähendamiseks või leevendamiseks;
- esitatakse ettepanekud säästva arengu (sealhulgas keskkonnakaitsese) põhimõtete paremaks arvestamiseks;

- esitatakse ülevaade hindamise korraldusest;
- antakse hinnang meetmete keskkonnavaldkonnaga seotud rakendamis- ning seire- ja hindamissüsteemile;
- konsulteeritakse asjaomaste keskkonnaalaste tööülesannetega asutustega;
- osaletakse üldplaneeringu ja KSH avalikustamisel ning avalike koosolekute korraldamisel, alates KSH programmi avalikustamisest kuni KSH lõpparuande avalikustamiseni.

3.1 Hindamisel arvestatavad looduslikud ja sotsiaalmajanduslikud tingimused

KSH läbiviimisel käsitletakse neid keskkonnamõjusid, mis tulenevad otseselt üldplaneeringuga kavandatud ruumimuudatustest ja millega võib kaasneda oluline keskkonnamõju. Olulise negatiivse keskkonnamõju korral analüüsitakse mõjude minimiseerimise võimalusi ning esitatakse leevendusettepanekud mõju ulatuse vähendamiseks või muudatuste tegemiseks üldplaneeringus.

3.1.1 Looduslikud tingimused

- ala geoloogiline ehitus;
- pinnamood;
- kohakliima;
- hüdrograafiline võrk;
- veeolud ja veekogude kasutuseeldused;
- elustik ja elupaigad, sh Natura 2000 võrgustiku alad;
- maastik ja maakasutus;
- rohekoridorid ja nende elementide paigutus.

3.1.2 Sotsiaal-majanduslikud tingimused

- infrastruktuur;
- trassid ja teedevõrk;
- tööstus ja tootmisettevõtete paigutus;
- transport;
- jääkreostus;
- veevarustus ja kanalisatsioon;
- jäätmekäitlus;
- puhkemajandus ja turism;
- kultuuripärand;
- seosed naaberomavalitsustega.

4. Kavandatava tegevuse ja selle alternatiivide kirjeldus

4.1 Kavandatav tegevus

Üldplaneeringuga kavandatakse looduskeskkonnas, majanduskeskkonnas, elu- ja sotsiaalkeskkonnas ning tehiskeskkonnas vastavad arengusuunad.

4.1.1 Kavandatava tegevuse keskkonnamõju ja selle allikad

- maakasutuse otstarbe muutmine;
- mõju hüdrograafilisele võrgule;
- veevõtt ja mõju põhjaveele;
- õhusaaste ja müra;
- reovesi, sadevesi ja kanalisatsioon;
- jäätmed;
- ehitised, sh tootmis- ja transpordiehitised;
- miljööväärtuslike alade keskkonna hoidmine;
- Natura 2000 võrgustiku alad;
- mõju kultuurikeskkonnale (arhitektuurilised ja ehituslikud ning haljastuslikud lahendid koosvõetuna);
- sotsiaalmajanduslikud mõjud (puhkemajandus, turism, jmt.).

4.2 Alternatiivide võrdlus

Alternatiivid tuuakse erinevate arengusuundade osas. Keskkonnamõjude olulisust hinnatakse tabelis 1. toodud skaala alusel.

Tabel 1. Mõjude olulisuse hindamise skaala

0	Oluline mõju puudub	()	Soovitatud meetmetega vähendatav või ärahoitav negatiivne mõju; potentsiaalne positiivne mõju
-1	Nõrk negatiivne mõju	1	nõrk positiivne mõju
-2	mõõdukas negatiivne mõju	2	mõõdukas positiivne mõju
-3	Oluline negatiivne mõju	3	oluline positiivne mõju

Erinevate alternatiivide võrdlemisel liidetakse saadud negatiivsed ja positiivsed punktid ning saadud tulemuste põhjal osutub parimaks kõige suurema punktisumma kogunud alternatiiv. Keskkonnamõju olulisuse hinnangus esitatakse ettepanekud seire, rakendusuringute ja järelevalve korraldamiseks.

5. Ajakava

KSH läbiviimine toimub sünkroonselt üldplaneeringu koostamise etappidega, kusjuures on arvestatud, et KSH vastavad etapid toimuvad üldplaneeringu vastavate etappidega ajaliselt hiljem. Ajatabelis on arvestatud KSH osas peamiselt nende etappidega, mis seadusandlikult on ette nähtud.

Tabel 2. Üldplaneeringu ja KSH ajakava

Tegevuse etapp	Üldplaneering	KSH
Üldplaneeringu ja KSH algatamine	05.10.2007	05.10.2007
Teade KSH programmi avaliku arutelu kohta		.05.2008
KSH programmi avaliku arutelu koosolek		.05.2008
Planeeringu tööversiooni esitamise orienteeruv aeg	aprill 2008	
Planeeringu ja KSH aruande esitamine avalikuks väljapanekuks	juuni 2008	juuni 2008
KSH aruande avaliku arutelu koosoleku orienteeruv aeg		2008
KSH aruande esitamine heaks kiitmiseks		2008
Planeeringu kehtestamise orienteeruv aeg	2008	

- Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi arutelu toimumise kohast ja ajast teatatakse väljaandes Ametlikud Teadaanded maakondlikus ajalehes Vooremaa.
- Avaliku arutelu järgselt vajaduse korral täiendatakse KSH programmi ning esitatakse see koos avaliku arutelu protokolliga kinnitamiseks Jõgevamaa Keskkonnateenistusele.
- Üldplaneeringu valmimise järel esitab hindaja tellijale KSH aruande.
- KSH aruande valmimise järgselt korraldatakse selle avalik arutelu, millest korraldaja Mustvee linnavalitsus teatab vastavalt kehtestatud korrale. Enne arutelu on kõigil soovijatel võimalik aruandega tutvuda ettenähtud aja, st vähemalt kolme nädala jooksul.
- Lõplik aruanne koos võimalike avalikustamise käigus selgunud asjakohaste täiendustega esitatakse Jõgevamaa Keskkonnateenistusele heakskiitmiseks ja edasisele tegevusele keskkonnatingimuste seadmiseks.

Koostas:

juhtekspert Arvo Järvet

Tel.: 55 962 026, postiaadress: TÜ geograafia osakond, Vanemuise 46, 51014 TARTU,
e-post: ajarvet@ut.ee

27.04.2008